

nene selv om hvordan de med enkle hjelpemidler kan tilrettelegge for en hverdag uten smerter. Som forfatteren fremhever, finnes lite dokumentert effekt av fysioterapi i forbindelse med bekkenplager i og etter svangerskap.

Boken er inndelt i hele 20 kapitler og omhandler atskillig mer enn det de fleste forbinder med typisk bekkenløsning, blant annet kroniske underlivssmerter med hele spekteret av ulike årsaker. Den mister derfor noe av det fokus som fremgår av tittelen. Det litt utflytende innholdet er kanskje en konsekvens av de vansker man kan ha med å atskille svangerskapsrelatert bekkenløsning fra lave ryggsmertener og andre smertetilstander med kronisk preg. Et viktig aspekt som fremheves, er at kronisk bekkensmerte i noen tilfeller kan være forårsaket av incest og annen overgrepssproblematikk. Et kapittel er viet dette temaet.

Alt i alt inneholder boken lite nytt. Den er ordrik og hadde vunnet på en strammere redigering. Noen setningsblomster, upresise formuleringer og unøyaktigheter burde ha vært luket ut. Det er positivt at en serie med aktuelle referanser er tatt med. Den praktiske del kan være nyttig lesning for fysioterapeuter og kvinner med bekkenløsningssplager, men boken er neppe særlig aktuell for leger.

Jan Martin Maltau

Kvinneklinikken
Universitetssykehuset Nord-Norge

Kortfattet og klinisk nyttig om «utmattelsesdepresjon»

Solveig Klingberg Larson

Stress og helse

Stressutløst utmattelse og utbrenthet.
69 s, tab, fig. Oslo: Gyldendal Akademisk,
2003. Pris NOK 145
ISBN 82-05-31368-7

Dette er en lettlest paperback om et svært aktuelt emne, det professor Marie Åsberg og medarbeidere ved Karolinska Institutet hovedsakelig kaller «utmattingsdepresjon». Undertittelen og den svenske originaltittelen, *Stressutløste*

utmattingsreaksjoner og utbrändhet, er mer presise enn den norske hovedtittelen. Stress og helse er et langt videre tema enn det som omtales i denne boken.

Boken er spesielt beregnet på helsepersonell. Allmennleger, arbeidsmedisinere, trygdemedisiner og også psykiatere vil kunne ha nytte av den. Ikke minst kapitlene om behandling og rehabilitering bærer preg av praktisk klinisk erfaring. At det ofte er

nødvendig med langvarig sykmelding ved disse tilstandene, uten at det behøver å bety varig uførhet, er nok undervurdert av mange leger.

Det er tre hoveddeler i boken. Den første behandler bakgrunn, epidemiologi, risikogrupper, årsaker og virkningsmekanismer. Bakgrunn og epidemiologi er noe kort behandlet, men utfylles delvis av forordet til psykiater Bjarte Stubhaug. Biologiske virkningsmekanismer er derimot bedre forklart enn andre steder jeg har lest om utbrenthet. Den andre delen – kapitlene om symptom-bilde og kapitlet med kasuistikker – forklarer på en god måte det mangeartede og ofte forvirrende sykdomsbildet som man møter ved stressutløste utmattelses-tilstander. Den tredje og siste delen, om behandling og rehabilitering, er spesielt god på praktisk håndtering av disse tilstandene, ikke minst medikamentell behandling. Man savner kanskje noe mer utdypende om psykoterapi. Såkalt kognitiv atferdsterapi er kanskje best dokumentert ved liknende tilstander i annen litteratur. Dessuten har mange pasienter hatt langvarige plager og vil ha nytte av samtalerapi over lengre tid for å gjøre nødvendige kursendringer i livet.

Pasienteksemplene er utfyllende og gode og omfatter også leger og andre helsearbeidere. I innledningen tar forfatteren mål av seg til å forklare sykdomsbildet og skredersy behandling ved hjelp av en integrert psykosomatisk tenkning. Det har hun etter min mening greid svært godt på under 70 lettlestesider – det burde være overkommelig også for travle klinikere. Dette er en bok som varmt kan anbefales til alle som arbeider med stress og utbrenthet. For dem som arbeider i lege-for-lege-ordningen burde den være pensum!

Reidar Tysen

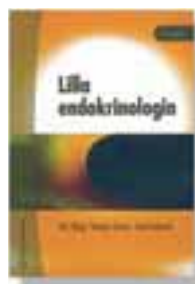
Institutt for medisinske atferdsfag
Universitetet i Oslo

Kort om endokrinologisk diagnostikk

Erik Hägg, Tommy Olsson, Kjell Asplund

Lilla endokrinologin

102 s, tab. Lund: Studentlitteratur, 2003.
Pris SEK 184
ISBN 91-44-04273-6

Boken retter seg til allmennmedisinere, indremedisinere og geriater som en veiledning i diagnostikk av endokrine tilstander hos voksne før man henviser til spesialist. Første del av boken går alfabetisk gjennom diagnostikken av de fleste endokrine tilstander, hver på omtrent en side. Del to behandler

tolking av laboratoriesvar ved de samme tilstandene.

Det er en lettlest og grei bok å finne frem, det gjør den godt egnet som oppslagsverk, men den omtaler ikke behandlinger. Vanlige tilstander som amenoré, osteoporose og diabetes mellitus er omtalt, men også de sjeldnere sykdommene innen dette feltet som Cushings sykdom, feokromocytom og multippel endokrin neoplasi. Thyreoidea-tilstandene er spesielt grundig omtalt, også med tolking av scintigrafiske funn ved de ulike sykdommene. Man savner at overvekt ikke er med, og spesielt omtalen av diabetes mellitus er relativt snever fordi kun blodsukkerverdiene ved diagnose er omtalt. Det er ikke anbefalt hvilke prøver man bør ta for å vurdere om en pasient har det metabolske syndrom. Ved mistanke om feokromocytom anbefales måling av metanefriner i urin, mens vi i Norge anbefaler at dette måles i plasma. Boken virker ellers oppdatert.

I laboratoriedelen er også prisene på de ulike undersøkelser antydnet. Disse er omtrent i overensstemmelse med norske priser og «blårrussorienterte» ledere i helsevesenet vil nok være glad for at dette er beskrevet. Boken beskriver en absolutt minimumsutredning ved mistanke om endokrin sykdom, og man vil nok forvente at indremedisinere og geriater vil anlegge en noe bredere utredning. Likevel er den foreslåtte utredning tilstrekkelig for eventuell henvisning til spesialist i endokrinologi. Boken anbefales for de nevnte grupper, men også studenter og gynekologer vil ha glede av den som et enkelt oppslagsverk for minimumsutredning av endokrin sykdom.

Pär Medbøe Thorsby

Hormonlaboratoriet
Aker universitetssykehus.

Manual i differensialdiagnostikk

Keith Hopcroft, Vincent Forte, red

Symptom sorter

449 s, tab. Oxon: Radcliffe Medical Press,
2003. Pris GBP 25
ISBN 1-85775-826-9

Evnen til å tenke differensialdiagnostisk kjennetegner en dyktig kliniker. Det man forbigår eller overser, vil heller ikke bli diagnostisert – en enkel erkjennelse som også er tanken bak den populære boken *Symptom sorter* som nå foreligger i annen utgave. Forfatterne er engelske allmennpraktikere, og målgruppen i første rekke leger og studenter innen allmennmedisin.

For alle med sans for summariske og praktisk rettede fremstillinger av medisinske problemstillinger er denne boken en sikker innertier: Hva skal du tenke, og hvor skal du begynne når du tar imot pasienter med alminnelige klager som tung pust,